

Concept

Verantwoording uitvoeren WOB verzoek RTL Nieuws dd. 26 juli 2019

- Na het ontvangen van het betreffende WOB-verzoek is gezorgd voor het verzamelen van de noodzakelijke informatie. Vanaf 24 september is door een projectgroep gewerkt aan het beoordelen van de (openbaarheid van de) verzamelde documenten op basis van de WOB en de AWR en een inhoudelijke analyse van de documenten op inhoud. De beoordeling op openbaarheid en de analyse zijn afgerond op 22-oktober 2019. In totaal zijn 1091 documenten beoordeeld.
- Basis van de beoordeling en de analyse vormt het zgn. Zylab bestand. Dit bestand omvat:
 - Deze documenten zijn verzameld via het doorzoeken op het trefwoord "CAF" in de documentregisters (Digidoc, de toegankelijke netwerkschijf en "Docgen")
 - het bevragen van medewerkers van de Belastingdienst die in het verleden betrokken waren bij CAF en/of het MT Fraudebestrijding,
 - de gevraagde bestandslijsten met uitzondering van de lijst bedoeld bij 3.8.
 - en de bestanden die door de EDP-ers zijn gevonden bij het uitvoeren van hun opdracht om de inhoud van de FIOD-Q-schijf te scannen op bestanden die gerelateerd zijn aan CAF-11
 - na deze eerste inventarisatieronde is op basis van de inhoud van de beoordeelde documenten verder gezocht naar documenten waar naar in de beoordeelde documenten verwezen werd. Indien deze werden aangetroffen zijn deze aan het Zylab-bestand toegevoegd.
- DGBD heeft de volledige set beoordeeld op vertrouwelijkheid. Alle documenten zijn via het vier-ogenprincipe beoordeeld. DJZ heeft vervolgens de juridische houdbaarheid van de vertrouwelijke passages getoetst en verwerkt. De gelakte set kan daarmee rekenen op het akkoord van zowel DGBD als DJZ. .
- Er is met DJZ frequent afstemming geweest over de wijze van het WOB-technisch beoordelen. Daarnaast heeft DJZ zorg gedragen dat 'derden' konden reageren op het feit dat zij voorkomen in de documenten van het WOB-verzoek en voor de verdere departementale afstemming. Het besluit en de notitie zijn door DJZ opgesteld. Deze zullen tezamen met de gelakte set in de week van 21 oktober de lijn in gaan.
- Er zijn twee producten opgeleverd: <1> een bestand met stukken die onder het verzoek vallen, waar nodig gelakt aan de hand van de bepalingen in de WOB en de AWR , <2>, een overzicht met relevante inhoudelijke bevinding. De inhoudelijke bevindingen volgen op hoofdlijn hieronder.

Inhoudelijk beeld op hoofdlijnen

Werkwijze CAF algemeen

- De toeslagensystematiek en daarbinnen de kinderopvangtoeslag is zeer gevoelig voor fraude door facilitators.
- CAF-team had prominente rol in de fraude-aanpak en kreeg waardering vanuit MT fraudebestrijding.
- Team CAF is transparant over doen en laten en de gevoelige issues. Dit wordt vooral inzichtelijk via de meer dan 100 weekverslagen. Daarin wordt op populaire toon gesproken over een veelheid aan 'acties' waarbij behalve kinderopvangtoeslag ook huurtoeslag, inkomstenbelasting etc. aan de orde komen. Nationaliteit wordt soms genoemd. Hierbij wordt ook verhaald over vormen van 'stoppen'. Een enkele toeslagencasus lijkt vergelijkbaar met CAF-11 - maar veelal is sprake van stoppen/tegenhouden in de zin van bijv. detectie aan de poort bij IH-systeemfraude, stoppen door signaleren voor uitworp IH en stoppen door het beëindigen van fraudeconstructies. Er is dan in voorkomende gevallen wellicht sprake geweest van een latere uitbetaling omdat de (voorlopige) aangifte door de inspecteur werd beoordeeld, net als dat kan bij andere aangiften die worden uitgeworpen. Er zijn geen indicaties dat er in de IH vanuit CAF trajecten zijn geweest vergelijkbaar met de CAF-11 problematiek.
- In enkele stukken zijn verwijzingen opgenomen naar het fenomeen "rekeningnummers poetsen". Dit blijkt te gaan om het blokkeren van uitbetalingen van toeslagen op specifieke bankrekeningnummers, waarbij het vermoeden van fraude aanwezig is.
- De inzichten vanuit het CAF-team werden op medewerkers- en teamleidersniveau vertaald in controleopdrachten binnen Toeslagen.

Het opzoeken van de grenzen

- De verslagen van het toenmalig MT Fraude duiden dat de ambtelijk top (o.m. de [] en de [] van het toenmalige onderdeel Belastingen) wist van het 'de grenzen opzoekend' opereren van het CAF. Het gaat dan om de 80/20 verwijzingen, 80% van de aangepakte zaken is terecht, voor 20% niet terecht. Uit de verslagen kan ook worden opgemaakt dat het MT fraude - uiteraard - de focus had op fraudebestrijding maar daarbij duidelijk de intentie had de effecten daarvan op de goedwillende burger te verkleinen.
- Een mail van november 2013 tussen de teamleiders CAF geeft aan: "[] wil echt alles dichtdraaien, ook de toeslagen, zelfs als die waarschijnlijk wel goed zijn. Hij legt het voor aan [] daar komt dan een lijn ook voor de stas".

Vooringenomenheid

- Er zijn vanaf de FIOD Q schijf veel documenten die gaan over de aanpak van het gastouderbureau in de casus CAF-11 en het vervolg (klachten bezwaar etc). Uit de documenten ontstaat een beeld dat veel inzet is gepleegd op het gastouderbureau. De starthypothese 'het zit daar fout' wordt nergens in de documenten 'gechallenged'. Op basis hiervan kan de vraag opkomen of al deze inzet op de juiste wettelijke basis plaatsvond, echter vijf jaar later is een bruikbare reconstructie hiervan problematisch.
- Enkele documenten kunnen de indruk wekken dat in mindere mate sprake was van onafhankelijke bezwaarbehandeling. Een document dat bezwaarbehandelaars informeert stelt "je kunt waarschijnlijk niets toekennen" (eerder openbaar gemaakt) en in een verslag van het MT fraudebestrijding wordt de zorg uitgesproken over dat de bezwaren van CAF zaken elders behandeld worden. Verder nog een mailwisseling waarin de [] CAF interesse toont voor het verloop van de bezwaarbehandeling bij CAF-11.

Q-schijf en eerdere verstrekking aan de Kamer

- Omdat nu een veelheid aan documenten van de Q-schijf FIOD inzichtelijk wordt kunnen er vragen komen over de selectie van de 5 documenten die hieruit vertrouwelijk naar de kamer zijn gezonden: Het mailbericht "Tonga en Hawaii" is aangetroffen op de FIOD Q-schijf. De mail duidt dat er (wellicht) in een andere casus gestopt gaat worden bij populatie gastouders waar 'goeden' onder zitten. Deze casus is niet gemeld aan de kamer, terwijl 5

andere stukken van de FIOD-Q schijf wel gemeld zijn. De kamer kan daardoor de indruk hebben niet juist te zijn geïnformeerd. Reden is dat in de eerste beoordeling gekeken is naar memo's e.d. met een CAF-11 brede strekking en dit een mail is met een beperkte strekking.

Nationaliteit

- Er zijn in de WOB-set meerdere documenten met een vermelding van query aan de hand van nationaliteit aangetroffen. Enkele hiervan gaan over een query naar etniciteit in het kader van giftenaftrek (dus niet Toeslagen maar IH). Dit verzoek wordt voorgelegd aan een [] van de data afdeling. Wob documenten geven ook inzicht in vervolg. Een ander document geeft inzicht in een query op alle toeslagaanvragers met de Ghanese nationaliteit. Deze documenten worden aangeboden aan de AP. Verder een formulier met vermelding van een 'cultuurgebonden casus' onderdeel van de set. In de weekverslagen worden soms nationaliteit genoemd.

Andere gevoeligheden

- In de documenten wordt melding gemaakt van het streven om de twee voormalig staatssecretarissen mondeling bij te praten. Het is niet duidelijk of dit ook is gebeurd en wat daar dan besproken is. Er is een maillijn betreffende een voorbereiding voor een AO in oktober 2013 waarin een presentatie voorkomt aan de Stas. Hierin wordt CAF/Toeslagen/stoppen benoemd. Gezien de verslaglegging van het MT Fraude over 80/20 uit februari 2014 is het niet waarschijnlijk dat daar over 80/20 is gesproken maar er ligt niets over vast.
- Uit de documenten komt naar voren dat een aantal oud-medewerkers van de BD na het verlaten van de dienst als fraudeur in beeld is gekomen. Dit geldt ook voor een ambtenaar van een ander ministerie en een medewerker van een hulpdienst van een politieke partij.
- In de documenten zit informatie over het betrokken GOB in CAF 11, wat deze wellicht ingebracht gaat worden in de civiele zaak.

Uit de set memo's en notities inzake CAF die gericht zijn aan Stas en DGBD vanaf 1-1-2017:

- In een notitie aan de staatssecretaris wordt vermeld dat er een onderzoek loopt hoe een intern document naar buiten is gegaan. Tevens staat dat daarom is besloten de toegang van medewerkers tot informatie over CAF 11 te beperken.
- Uit een notitie blijkt dat er contact is geweest tussen de Staatssecretaris en dhr. Omtzigt over het CAF 11 dossier.
- Uit een notitie komt naar voren dat er verschil van inzicht is geweest tussen Stas Fin en Stas van Ark over het mediabeeld (oorzaak vooral beleid en wetgeving) na de 11 juni brief.
- Notitie (september 2018) geeft analyse waarom documenten door Toeslagen eerder niet met Stas en Kamer zijn gedeeld ('zelf evaluatie' en slechte informatiehuishouding').

Nadere analyse of verfijning van dit beeld op hoofdlijnen kan plaatsvinden aan de hand van bijv. het onderzoek van de ADR.